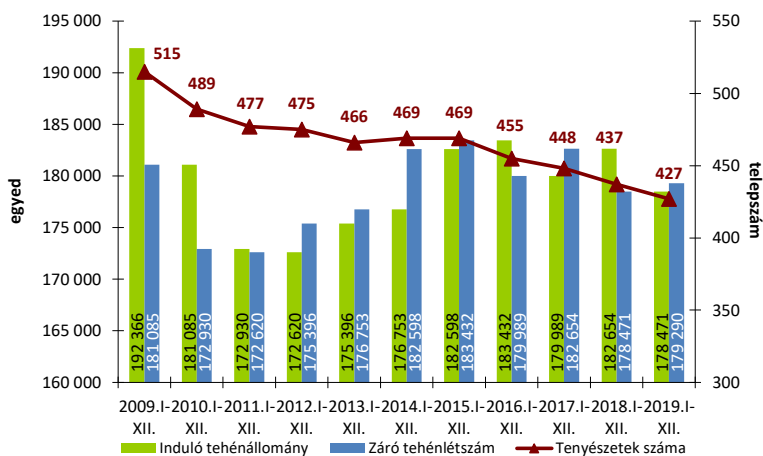

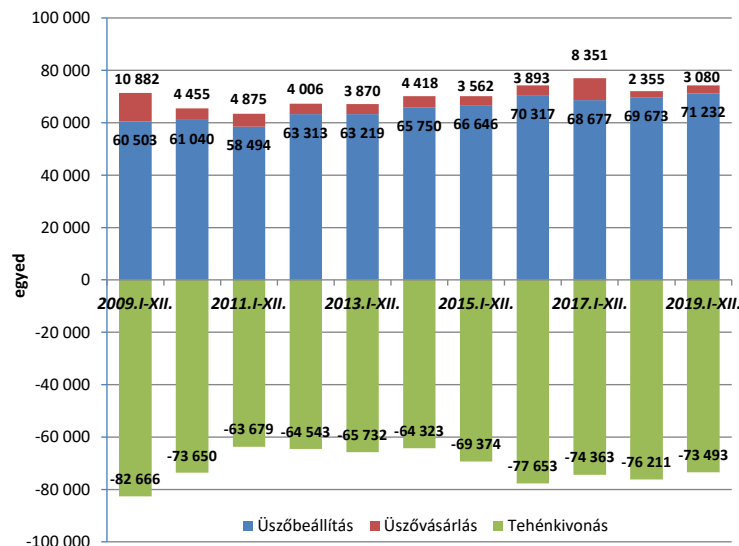
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSZÁMA (DB, 2009-2019. I-XII. HÓ)

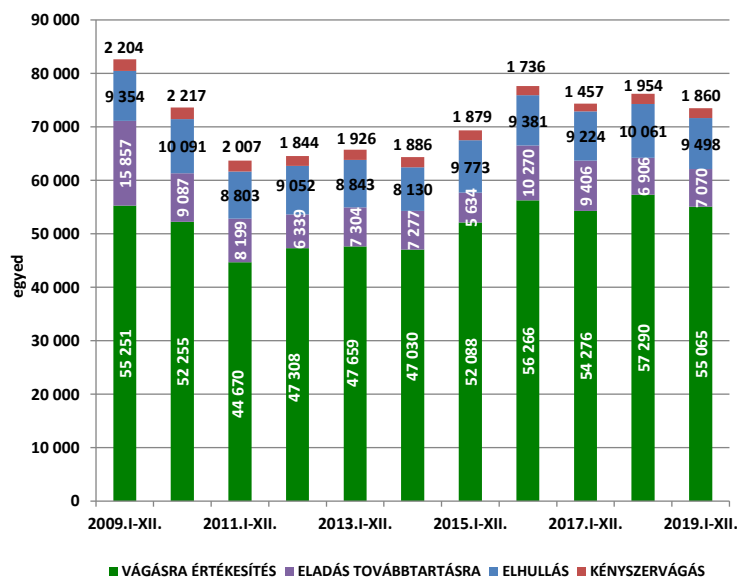
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehenészetek száma 2019 decemberében nem változott az előző hónaphoz képest, és 10-zel kevesebb (-2,3%), mint tavaly decemberben. 2019. december végén 819-cel több (+0,5%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 10 év alatt 17,1%-kal (-88) kisebbedett, de 2009 decembere óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 1,8 ezer egyeddel (-1,0%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 352-ről 420-ra nőtt (1. ábra).

2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2009-2019. I-XII. HÓ)

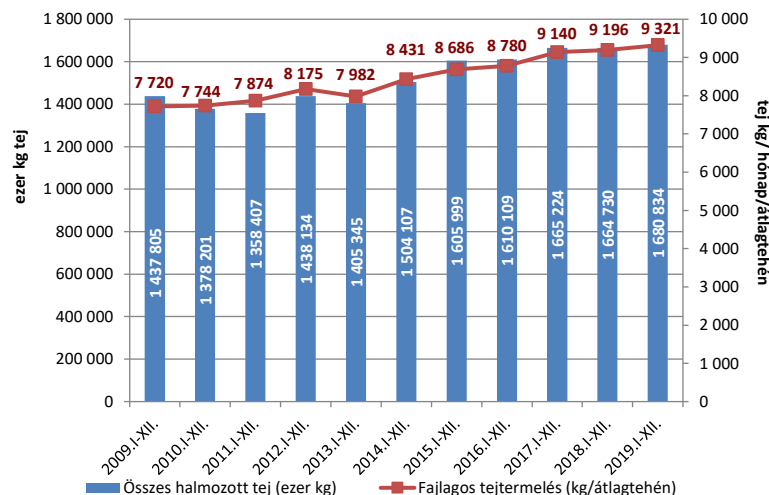
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2018-ról 2019-re – egy év alatt – jelentősen csökkent (-4.183 tehén; -2,3%), de az állomány 2019-ben enyhén bővült (+819 egyed; +0,5%), bár a 2018. évi induló állományt nem éri el. A bővülés elsődleges oka, hogy 2019-ben a tehénkivonások száma csökkent (-2.718 egyed; -3,6%) 2018-hoz képest, ugyanakkor az üszövasárlások száma jelentősen, 30,8%-kal nőtt (+725) és – az állományoptálás szempontjából meghatározó – üszöbeállítások száma is nőtt (+1.559 egyed; +2,2%). Így összességében az állományoptálás mértéke enyhén meghaladta a kivonásokét (2. ábra).

3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2009-2019. I-XII. HÓ)

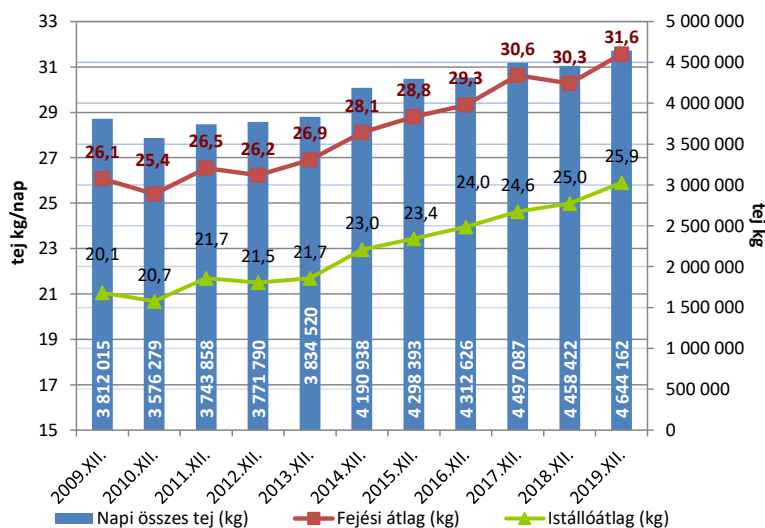

2019-ben az állományból kivont tehenek 74,9%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 55.065 volt), ami magas aránynak számít. A tehénkivonások 2,5%-áért (1.860 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami átlagos arány a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 12,9%-a (9.498 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya továbbra is alacsony volt (9,6%, 7.070 egyed). 2019-ben az induló tehénállomány 30,9%-át selejtezték, 1,0%-át kényszervágták, 5,3%-a elhullott, 4,0%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 41,2%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest átlagos aránynak tekinthető (3. ábra).

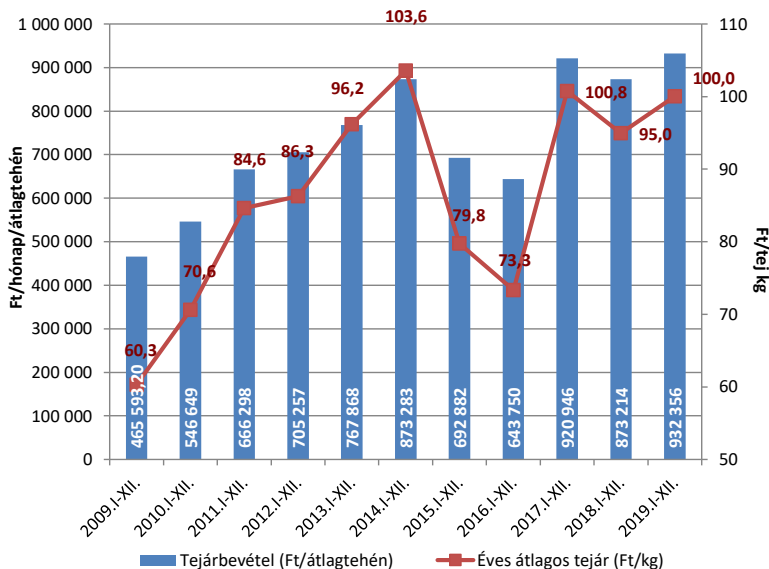
4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2009-2019. I-XII. HÓ)

5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. XII. HÓ)

6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. I-XII. HÓ)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2019-ben minimálisan nőtt (+16,1 millió kg; +0,97%) 2018-hoz képest, és meghaladta az 1,68 milliárd kg-ot. Az éves fajlagos tejtermelés 9.321 kg-ra nőtt (+125 kg; +1,4%). 2009 és 2019 közötti időszakban a fajlagos tejtermelés növekedése 20,7%-os (!) volt (+1601 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben, 243,0 millió kg-mal (+16,9%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe csökkenése miatt (4. ábra).

2019 decemberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év decemberi termeléséhez viszonyítva számottevően nőtt (+185,7 ezer kg, +4,2%), és meghaladta a 2017-es termelési szintet. 2018. december havához képest mind a fejési átlag (+1,30 kg, +4,3%), mind az istállóátlag jelentősen nőtt (+0,92 kg, +3,7%) elérve az elmúlt 10 év legnagyobb értékeit. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés 832 ezer kg-mal nőtt (+21,8%), a fejési és istállóátlag 5,49, ill. 4,85 kg-mal lett több (+21,1%, ill. +23,0%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető, és összességében további növekedésre számíthatunk (5. ábra).

A tehenenkénti tejárbevétel 2019-ben 932 ezer Ft volt átlagosan, 6,8%-kal nőtt 2018-hoz képest, és az elmúlt 10 év legnagyobb éves nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 1,4%-os és a tejár 5,3%-os növekedése volt 2018-hoz képest. 2009-hez képest a tejárbevétel megkétszereződött (+100,3%), aminek oka a fajlagos tejtermelés 20,7%-os és a tejárának 65,9%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2019 első nyolc havában jellemzően a 97-100 Ft/kg-os ársávban váltakozott, de 2019 szeptemberében már túllépte a 100 Ft/kg-ot, és decemberre már 105 Ft/kg fölé emelkedett. A nyerstej kiviteli ára meghaladta a 115 Ft/kg-ot, így továbbra is közel 10%-kal meghaladja a beföldi felvásárlási árat. A globális és az európai uniós nyerstej felvásárlási árak emelkedése lassult az év végére, de az alacsonyabb magyar nyerstejárnak volt hely a növekedésre. A tejtermékek felvásárlási és tőzsdei áraiban lényeges elmozdulás nem történt az év utolsó hónapjában (6. ábra).

Dr. Ózsvári László
Állatorvostudományi Egyetem